

'Borja, Borgia', de Carles Alfaro. Fou present ja el 1993 a les primeres jornades del teatre valencià.

Mostra d'Alcoi, examen del teatre

La V Mostra de Teatre d'Alcoi ha estat el punt de trobada més important per a debatre i parlar de teatre i fer-ne, enguany en un context polític ben diferent.

La tardor del 1993 es varen fer a Sagunt les primeres i úniques Jornades de les Arts Escèniques Valencianes, amb el suport de la Conselleria de Cultura. S'hi varen citar al voltant de tres-cents professionals valencians del teatre i de la dansa, agrupats en les següents associacions: Associació d'Actors del País Valencià (AAPV); Associació Valenciana d'Empreses Productores de Teatre i Dansa (AVE-TID); Federació Valenciana de Teatre Amateur (FVTA), i Circuit Teatral Valencià (CTV). A títol personal, hi havia també alguns directors (Antoni Tordera o Carles Alfaro), alguns autors i traductors (Juan Vicente Martínez Luciano, Maurici Farré o Manolo Molins) i, fins i tot, crítics de teatre i professors d'art dramàtic.

Aquelles Jornades foren una ocasió fonamental per als professionals valencians. Mai no s'havien trobat tots plegats en un mateix lloc de treball durant quatre dies, i mai no havien fet reivindicacions conjun-

tes a l'administració pública. Les demandes i conclusions d'aquelles Jornades foren escoltades pels representants de la Conselleria de Cultura que, fins i tot, n'atengueren algunes, com ara la revisió de l'ordre genèric d'ajudes al teatre, reconvertida en un parell d'ocasions des d'aleshores.

Però el requeriment més important dels components de les taules de treball mai no fou atès: la remodelació del Consell Assessor de les Arts Escèniques Valencianes. El paper d'aquest Consell, les seues implicacions, objectius i fonaments, han estat repesos pels professionals, dos anys després, i ja es troba en procés de creació la Plataforma de les Arts Escèniques Valencianes: versió privada i autogestionada d'un organisme de concepció institucional que no ha donat resposta adequada a les exigències dels professionals valencians.

Darrere aquesta Plataforma, presentada a la Mostra de Teatre d'Alcoi, hi ha les mateixes associacions que protagonitzaren al

1993 les Jornades de Sagunt: AAPV, AVETID, CTV i FVTA, a més d'una associació de personal tècnic en procés de creació i una llarga llista de periodistes, gestors, promotors, distribuïdors, autors, directors, etc. Tots ells han fet front comú, amb connotacions necessàriament militants, producte al 50% d'una política coneguda que desapareix i d'una altra per conèixer, i ja a punt d'arribar. La primera, dotze anys de govern socialista, durant els quals moltes alteracions en la composició política de la Conselleria de Cultura han forçat

els professionals a proposar, una vegada i un altra, les mateixes reivindicacions, que han estat escoltades, però no sempre ateses.

Per aquesta part hi ha hagut un cert desgany; les companyies de teatre i de dansa que ara fa deu anys rebien de l'administració una certa quantitat de diners, han vist reduïda aquesta aportació d'una manera progressiva, quan els costos de producció anaven augmentant. I avui, quan encara no s'ha acabat el procés de consolidació de les formacions professionals, l'ajuda pública es considera insuficient per a crear "marques de fàbrica" exportables al territori estatal: una opinió que no és exclusiva dels professionals valencians, sinó que afecta tot el sector escènic estatal i que és producte d'un sistema de distribució de subvencions elegida pels governs socialistes autonòmics.

Per una altra banda, i vist el canvi polític que ha experimentat el País Valencià des de les últimes eleccions, els professionals valencians del món escènic desconfien, encara que aquesta paraula no aparega mai en el seu discurs. Ben altrament, estan a l'espera, cautelosos, observants i, cosa més important, amb un desig de cohesió i un sentiment de grup profes-

Josep Lluís Colom, president de la Fundació privada Teatres del Mar, i Carles Molinet, proven de traure de la precarietat la dramaturgia a Balears. Tots dos han participat en la constitució del projecte per normalitzar el mercat del teatre en llengua catalana.

sional com mai no s'havia donat fins ara, almenys d'una manera tan decidida.

"La societat cada vegada és més estructurada, més organitzada —comenta Toni Benavent, gerent de la companyia Moma Teatre i membre de la junta directiva d'AVETID—. No hem de ser mal pensats; el món del teatre té moltes mancances estructurals i empresarials, i aquest és un pas més, i el fem ara com el podíem haver fet fa un any, quan es va plantejar. Al llarg d'aquests últims dos anys l'administració no ha donat resposta a les nostres reivindicacions de les Jornades de Sagunt, i hem aprofitat la presència de professionals a la Mostra d'Alcoi per fer pública la nostra decisió de crear la Plataforma. No obstant això, una cosa no exclou l'altra; aquesta proposta no vol substituir cap possible Consell Assessor de la Conselleria de Cultura".

Encara que no vulga ser excloent, aquesta Plataforma, que es constituirà oficialment el dia 27 de juliol, i que encara no té definida l'estructura de funcionament, haurà de ser tinguda en compte per l'administració pública. L'aspecte "controlador" de les accions polítiques relatives a la gestió cultural no haurà de ser oblidada. L'estructuració de les Arts Escèniques Valencianes camina cap a un punt de màxima cohesió entre els sectors que les conformen, i la decisió d'associar-se amb objectius i fins comuns significa un canvi essencial en el teixit cultural amb el qual es trobarà el nou cap de la Conselleria de Cultura.

La Plataforma, segons que afirma Benavent, "aplaudirà les accions i decisions de la Conselleria quan les trobe adequades. Però, en canvi, xiularem les polítiques que considerem una barbaritat. Almenys dues vegades l'any ens reunirem per discutir, debatre i portar a una esfera comuna els pensaments que fins ara no han passat de comentaris de passadís. L'administració haurà d'escoltar-nos, si més no, en qüestions generals, com ara l'estructuració del sector, o en qüestions específiques, com la llengua. No parlem de l'opinió d'unes quantes persones, sinó d'una professió".

Projecte de circuit català-valencià-balear. Els professionals valencians no són els únics que han trobat un punt de força en l'associacionisme. A les Illes Balears, la situació de les Arts Escèniques es molt pitjor que no la del País Valencià, amb l'afegit dels problemes inherents a la insularitat i a la fragmentació de les Illes, que mai no s'han pogut resoldre.

Entre les moltes dificultats amb què topa el desenvolupament del sector teatral a les Balears, potser és la distribució una de les més evidents. Carles Molinet, director de la companyia Iguana Teatre (una de les tres formacions professionals que treballen a les Illes) és un dels impulsors d'un projecte de cooperació en

la distribució d'espectacles als Països Catalans: el Circuit Català-Valencià-Balear.

"A les Illes Balears –comenta Carles Molinet– no hi ha producció pública de teatre i dansa, que ha estat substituïda per la inversió privada. Les institucions públiques mantenen departaments de Cultura amb funcionaris, es a dir: mantenen l'estructura, però no la producció. Ni tan sols hi ha escoles de teatre públiques, perquè les tres que ara funcionen són de titularitat privada". Un exemple: Iguana Teatre va mantenir un règim de concertació amb l'administració durant els anys de govern socialista. Amb l'arribada del Partit Popular a l'Ajuntament de Palma de Mallorca, la inversió pública en aquesta formació professional va baixar de quatre milions i mig a cinc-cents mil pessetes.

La precària situació del món escènic a les Illes és una realitat contra la qual lluiten els professionals, encapçalats per Carles Molinet i Josep Lluís Colom, president de la Fundació privada Teatres del Mar, de Palma de Mallorca. Ambdós eren presents a la taula rodona que es desenvolupà durant la Mostra de Teatre d'Alcoi, amb el títol "Projecte de circuit teatral Català-Valencià-Balear", que pren el nom del diccionari de mossèn Alcover. En aquesta reunió, a la qual també assistiren el regidor de Cultura d'Alcoi, Josep Pérez Tomàs, el coordinador de la Xarxa de Teatres de Catalunya, Alfred Fort, el director del Festival de Teatre de Tàrraga, Frederic Roda, i el programador de teatre de l'Ajuntament de Gandia, Joan Fuster, es varen acordar els punts bàsics de constitució que definiran aquest projecte de circuit: normalitzar el mercat del teatre en llengua catalana i començar a fer-ho discretament.

"No es tracta de ser ambiciosos –afirma Carles Molinet–. Volem establir una miniestructura per crear el marc i fer circular unes quantes companyies, al principi només dues o tres per comunitat autònoma, sobretot valencianes i balears. La situació de les companyies catalanes és força diferent de la nostra; per a elles aquest circuit té un interès cultural, però no de mercat. Des del País Valencià i les Illes volem establir canals de distribució que ara no existeixen i que, en el cas de les Balears, estalviarien una despesa econòmica desorbitada, perquè les sales programadores de companyies valencianes i catalanes han de cobrir els costos de desplaçament i, a més a més, el mercat balear no és prou gran i atraent perquè una companyia catalana hi vagi a treballar a percentatge de taquilla. Fins i tot per a les formacions balears resulta molt car de moure's dins les illes, perquè cap espectador no agafa un vaixell des de Palma per anar a veure una obra de teatre a Menorca".

El Circuit Català-Valencià-Balear es forma

'Isabel, tres caravel·les i un embolicador', de Dario Fo. En la trobada ha estat palesa la incertesa creada al País Valencià després del canvi polític experimentat a bona part dels ajuntaments. Els programadors valencians es troben, ara, amb els llocs de treball pendents dels equips de govern municipals.

en la mateixa conjuntura política que la Plataforma de les Arts Escèniques Valencianes, al marge de l'administració pública. "Inicialment, aquest circuit no necessita finançament del govern autonòmic, encara que sí que dependrà del suport municipal, sense exclusió de les iniciatives privades –com ara la Fundació Teatres del Mar–, ni del sistema de patrocini que ja fa temps que utilitza aquesta sala balear".

La pròxima reunió de gestors teatrals per a conformar definitivament el Circuit serà a Manacor, el 27 de juliol (curiosament, el mateix dia elegit pels convocants de la Plataforma valenciana per a la seua reunió), i hi seran convidats tots els programadors que s'afegiren al projecte en la reunió d'Alcoi: per part de Catalunya, els municipis de Vilanova i la Geltrú, Reus i Granollers; per part del País Valencià, Gandia, Alcoi, Vila-real i Dénia, i per part de les Illes Balears, Manacor i la sala privada Teatres del Mar. També hi seran convocats tots els programadors, distribuïdors i gestors teatrals que vulguen participar-hi. Així i tot, no serà una reunió gaire nombrosa.

"El moment polític no ha ajudat gaire el projecte del Circuit –comenta Molinet– perquè la majoria dels programadors del País Valencià tenen el lloc de treball pendent de la nova composició dels ajuntaments, i potser molts canviaran aquests mesos vinents". Aquesta idea ja fou comentada en la reunió d'Alcoi, i podria retardar la creació del Circuit, "però no és determinant". La presentació oficial d'aquesta col·laboració territorial és prevista per a la Fira de Teatre de Tàrraga d'enguany, el mes de setembre, i serà, amb la Plataforma de les Arts Escèniques Valencianes, l'evidència més palpable que el sector teatral comença un camí que vol allunyar-se de l'intervencionisme de l'administració. **Mariví Martín**